

УДК 657.517

Альона Хмелюк (Україна)
Катерина Маковицька (Україна)

JEL classification: M41, L53

Альона ХМЕЛЮК*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів та обліку,
Дніпровський державний технічний
університет, Україна*
E-mail: dstukhmelyuk@gmail.com**Катерина МАКОВИЦЬКА***Дніпровський державний технічний
університет, Україна*
E-mail: makovitskayak@gmail.com© Альона Хмелюк, Катерина Маковицька,
2019

Отримано: 09.12.2019 р.

Прорецензовано: 16.12.2019 р.

Рекомендовано до друку: 23.12.2019 р.

Опубліковано: 27.12.2019 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ОЦІНКА ЇХ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Анотація

Вступ. Розглянуто основні принципи організації обліку кредитних операцій. Встановлено, що на досліджуваному підприємстві організація обліку регламентується внутрішнім розпорядчим документом – Наказом про організацію обліку та облікову політику. Документування операцій здійснюється із застосуванням журнально-ордерної форми обліку, яка передбачає використання дванадцяти із шістнадцяти журналів-ордерів. Здійснено оцінку відображення кредитних операцій в системі рахунків на металургійному підприємстві. Виявлено, що журнально-ордерна форма обліку загромождає облік та підвищує його трудомісткість і ускладнює повноту відображення здійснення господарських операцій. Доведено доцільність заміни журнально-ордерної форми обліку на журнальну. Відмічено, що оцінку ефективності використання кредитних операцій необхідно здійснювати шляхом оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Представлено поетапний алгоритм аналізу фінансового стану металургійного підприємства. Здійснено оцінку міри покриття зобов'язань підприємства його активами. Підтверджено, що жоден із показників ліквідності в динаміці не відповідає нормативним значенням, а підприємство може мати статус «банкрут». Здійснено оцінку фінансової стійкості підприємства. Встановлено, що підприємство має недостатність власних оборотних засобів, власних і позичкових джерел формування запасів і витрат та загальної величини основних джерел формування запасів і витрат. Запропоновано ефективні методи оздоровлення фінансової стійкості підприємства шляхом підвищення ефективності використання кредитних ресурсів, прискорення оборотних активів та збільшення робочого капіталу.

Мета. Метою даної статті є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення обліку кредитних операцій в системі реєстрів бухгалтерського обліку; оцінка їх впливу на фінансовий стан металургійного підприємства та шляхи оздоровлення фінансової стійкості металургійного підприємства.

Результати. Встановлено особливості організації обліку металургійного підприємства в частині документування та обліку кредитних операцій і відображення в системі рахунків та у реєстрах обліку; здійснено поетапний аналіз фінансового стану металургійного підприємства в динаміці; виявлено закономірності та тенденції функціонування промислового підприємства; запропоновано удосконалення організації обліку кредитних операцій шляхом впровадження журнальної форми обліку; розроблено заходи з оздоровлення фінансової стійкості металургійного підприємства.

Хмелюк А., Маковицька К. Обліково-аналітичне забезпечення кредитних операцій та оцінка їх впливу на фінансовий стан металургійного підприємства. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 4. С. 96-105.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.04.096>

Ключові слова: кредитні операції; облік; журнали-ордери; ліквідність; платоспроможність; фінансовий стан; металургійне підприємство.

UDC 657.517

JEL classification: M41, L53

Alona KHMELYUK

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Finance and Accounting,
Dnipro State Technical University,
Ukraine
E-mail: dstukhmelyuk@gmail.com

Kateryna MAKOVITSKAYA

Dnipro State Technical University,
Ukraine
E-mail: makovitskayak@gmail.com

© Alona Khmelyuk, Kateryna Makovitska, 2019

Received: 09.12.2019

Revised: 16.12.2019

Accepted: 23.12.2019

Online publication date: 27.12.2019

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Alona Khmelyuk (Ukraine)
Kateryna Makovitskaya (Ukraine)

ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROVISION OF CREDIT TRANSACTIONS AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON THE FINANCIAL STATUS OF THE METALLURGICAL ENTERPRISE

Abstract

Introduction. The basic principles of organization of accounting of credit operations are considered. It is established that at the enterprise under study the organization of accounting is regulated by an internal administrative document - Order on accounting organization and accounting policy. Documentation of operations is carried out using a log-order accounting form, which involves the use of twelve out of sixteen order logs. An assessment of credit transactions in the system of accounts at a metallurgical enterprise has been made. It is revealed that the journal-order form of accounting clogs up the account and increases its complexity and complicates the completeness of the display of business operations. The expediency of replacing the journal-order form of accounting with the journal has been proved. It is noted that the evaluation of the efficiency of using credit operations should be carried out by assessing the financial stability and solvency of the enterprise. A step-by-step algorithm for analyzing the financial condition of a metallurgical enterprise is presented. The extent to which an entity's liabilities are covered by its assets is assessed. The extent to which an entity's liabilities are covered by its assets is assessed. It is confirmed that none of the liquidity indicators in the dynamics meets regulatory standards, and the company may have a status of bankrupt. The financial stability of the enterprise has been evaluated. It is established that the enterprise has insufficient own working capital, own and loan sources of formation of inventories and expenses and the total size of the main sources of formation of inventories and expenses. Effective methods of improving the financial stability of the enterprise by improving the efficiency of use of credit resources, accelerating current assets and increasing working capital are proposed.

Purpose. The purpose of this article is to theoretically substantiate and develop practical recommendations for improving the accounting of credit transactions in the system of accounting registers; assessment of their impact on the financial condition of a metallurgical enterprise and ways of improving the financial stability of a metallurgical enterprise.

Results. The peculiarities of organization of accounting of metallurgical enterprise in terms of documentation and accounting of credit operations and display in the system of accounts and in the accounting registers are established; a step-by-step analysis of the financial state of a metallurgical enterprise in dynamics was carried out; regularities and tendencies of functioning of industrial enterprise are revealed; improvement of organization of accounting of credit operations by introduction of journal accounting form is proposed; measures have been developed to improve the financial stability of the metallurgical enterprise.

Khmelyuk, A., & Makovitska, K. (2019). Accounting and analytical provision of credit transactions and assessment of their impact on the financial status of the metallurgical enterprise. *Economic analysis*, 29 (4), 96-105.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2019.04.96>

Keywords: credit operations; accounting; warrants; liquidity; solvency; financial position; metallurgical enterprise.

Вступ

Кредитні операції дуже важлива складова розвитку сучасної ринкової економіки України. Кредит опосередковує зв'язки між державою, банками, товаровиробниками і населенням. Ефективне використання кредитних коштів є запорукою успішного функціонування суб'єкта господарювання.

Кредитні операції – це вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування на певних умовах, а також надання гарантій, поручительств, акредитивів, акцептів, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми (відстрочення платежу) [2].

Підприємства металургійної галузі в Україні – це як правило великі підприємства із складною організаційною структурою та технологією виробництва. Їх функціонування передбачає акумулювання значних матеріальних, трудових та фінансових витрат. Тому без використання кредитних коштів їх діяльність є на сьогодні неможливою. Важлива роль в реалізації задачі підвищення ефективності виробництва, конкуренто-спроможності продукції і послуг, ефективних форм господарювання і управління виробництвом, - відводиться організації бухгалтерського обліку кредитних операцій на підприємстві.

На теперішній час, у вітчизняній та зарубіжній літературі особливе місце займають дослідження теоретико-методологічних основ кредитування. Це праці провідних вітчизняних вчених: Ф. Ф. Бутинця, А. М. Герасимовича, О. В. Васюренка, М. Д. Білик, М. Ф. Пуховкіної, Л. М. Кіндрацької, А. М. Мороза.

Теоретичні положення щодо сутності кредитних операцій, як об'єкта обліку є дискусійними, а питання методології та організації обліку кредитних операцій та оцінки їх впливу на фінансову стійкість підприємства потребують детального дослідження з метою уточнення та вдосконалення.

Мета статті

Метою статті є дослідження діючих методологічних підходів організації обліку кредитних операцій; оцінка їх ефективності використання та впливу на фінансовий стан металургійного підприємства та розробка

рекомедацій з оздоровлення фінансової стійкості акціонерного товариства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Об'єктом дослідження обліку кредитних операцій та аналізу фінансової стійкості є публічне акціонерне товариство «Дніпровський металургійний комбінат» [4]. Це одне з найбільших підприємств гірничо-металургійного комплексу України, займає провідне місце з виробництва металургійної продукції, налічує 130-річну історію існування та розвитку.

Зауважимо, що форма обліку відіграє важливу роль в побудові облікової системи підприємства. Адже інформація про зобов'язання складає приблизно 35-40% усієї облікової інформації підприємства та потребує відповідно обліку, контролю й аналізу. Тому первинним етапом організації обліку є встановлення форми обліку. Як відомо, будь-яке підприємство, згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] самостійно обирає форму обліку.

Згідно даного закону, затверджених положень бухгалтерського обліку, з метою забезпечення єдиних принципів і методів ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, на комбінаті видається Наказ про облікову політику підприємства й організацію бухгалтерського обліку, у якому видані вказівки про ведення облікової політики на підприємстві.

Так, згідно з чинним законодавством підприємство самостійно визначило форму обліку, про що зазначається в Наказі про облікову політику. На підприємстві облік ведеться за журнально-ордерною формою, автором якої є І. С. Резніченко, що запроваджена в 1952 році [7, с.198]. Журнально-ордерна форма обліку ґрунтується на принципі накопичення. Його суть полягає в тому, що для обліку однорідних господарських операцій використовуються накопичувальні відомості. До основних принципів журнально – ордерної форми належать:

- побудова журналів - ордерів за кредитовою ознакою; широке застосування накопичувальних журналів і допоміжних відомостей; скорочення кількості облікових реєстрів і усунення зайвих облікових записів;
- поєднання в одному реєстрі хронологічного і систематичного запису;
- зазначення в журналах-ордерах кореспонденції рахунків; використання листа - розшифровки (розроблювальної таблиці); поєднання в одному журналі-ордері декількох економічно взаємопов'язаних синтетичних рахунків; забезпечення по ряду рахунків поєднання синтетичного і аналітичного обліку;

максимальне використання шахових відомостей і лінійно-позиційного способу.

Отже, журнально-ордерна форма обліку включає такі облікові реєстри: журнали-ордери; відомості (накопичувальні та групувальні); розроблювальні таблиці; Головну книгу.

Ми погоджується з визначенням багатьох науковці і практиків, що журнально-ордерна форма бухгалтерського обліку дозволяє в значній мірі полегшити працю облікових працівників, знизити її трудомісткість, збільшити оперативність і підвищити достовірність даних бухгалтерського обліку. Вона є вершиною розвитку паперових форм обліку. При належній організації документообігу ця форма дозволяє швидко отримувати підсумки та готувати дані для звітності. Але разом з тим журнально-ордерній формі обліку властивий ряд недоліків, що робить її незручною і непридатною

для використання в сучасних умовах. Серед них - ліквідація хронологічного запису (в США, Великобританії та інших країнах хронологічний Журнал ведеться обов'язково); ліквідація логічно обґрунтованих проводок за кожним первинним документом та зміна їх обліковими записами. Крім того, як на нашу думку основним недоліком є те, що значно ускладнюється автоматизація обліку.

Облік кредитних операцій на ПАТ «Дніпровський меткомбінат» ведеться в Журналі-ордері №4 за рахунками із короткостроковими кредитами. Використовуючи Журнал-ордер №4 за місяць, з метою вивчення діючої методики обліку кредитних операцій в системі рахунків, в роботі було сформовано Журнал господарських операцій за розрахунками по короткостроковим кредитам (табл. 1).

Таблиця 1. Журнал господарських операцій за рахунками по короткостроковим кредитам

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
1. Нараховано дохід від курсової різниці за довгостроковими позиками	50602	74401	175572,79
2. Отримано дохід від списання довгострокових зобов'язань в іноземній валюті	61212	74401	35114,55
3. Погашено прострочену короткострокову позичку в іноземній валюті	60642	31233	50167664,67
4. Зменшено заборгованості за короткострокову позичку за рахунок неопераційної курсової різниці (LandmondLTD)	60641	74401	379237,2
5. Зменшено заборгованості за короткострокову позичку за рахунок неопераційної курсової різниці (ПАТ ПУМБ)	60642	74401	304158,83
6. Отримано короткострокову позичку на поточний рахунок (ПАТ ПУМБ)	31134	60501	25000000
7. Отримано короткострокову позичку на поточний рахунок (ПАО ПУМБ)	31134	60501	25000000
8. Отримано короткострокову позичку в іноземній валюті на валютний рахунок підприємства (ПАТ ПУМБ)	31217	60212	107091894,9
9. Збільшення заборгованості перед іноземними кредиторами за рахунок неопераційних курсових різниць (ПАТ ПУМБ)	97401	60642	589544,69

Джерело: особиста розробка авторів на основі дослідження реєстрів обліку відображення кредитних операцій ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

В Журналі-ордері № 8 на ПАТ «Дніпровський меткомбінат» здійснюється облік за рахунками по нарахованим та простроченим відсоткам (табл. 2).

Таким чином, в результаті проведеного дослідження встановлено, що організація бухгалтерського обліку ПАТ «Дніпровський меткомбінат» здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996-XIV [1]. Організація обліку на підприємстві

здійснюється за трьома основними аспектами, що сприяють ефективному управлінню обліком як системою: організація роботи облікового апарату; принципи організації та методи обліку на підприємстві; документування операцій, форма обліку.

Отже, реєстри журнальної форми вирішують завдання обліку в сучасних умовах, передбачають своєчасне складання і подання фінансової звітності, забезпечують одержання детальної інформації, яка

необхідна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому, в подальшому досліджені здійснено аналіз ефективного

використання кредитних операцій шляхом оцінки фінансової стійкості та платоспроможності.

Таблиця 2. Журнал господарських операцій за розрахунками по нарахованим та простроченим відсоткам

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
1. Нараховані прострочені відсотки за кредитними операціями	68401	68403	115068,49
2. Нараховані прострочені відсотки за кредитними операціями	68401	68403	257512,16
3. Отримано дохід від курсової різниці	68402	74401	124,43
4. Погашено зобов'язання за простроченими відсоткам	68403	31134	2373287,66
5. Погашено зобов'язання за простроченими відсоткам в іноземній валюті	68404	31233	3120120,37
6. Отримано дохід від курсової різниці	68404	74401	25642,78
7. Нараховано відсотки до сплати кредиту в національній валюті	95101	68401	115068,49
8. Нараховано відсотки до сплати кредиту в іноземній валюті (\$)	95102	68402	656830,29
9. Нараховано відсотки до сплати кредиту в іноземній валюті (євро)	95103	68402	149979,19
10. Збільшення нарахованих відсотків за кредит за рахунок курсової різниці	97401	68402	410,14
11. Відображено різницю витрат за неопераційними курсовими різницями	97401	68404	18188,02

Джерело: особиста розробка авторів на основі дослідження реєстрів обліку відображення кредитних операцій ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Ми погоджуємося з тлумаченням, що аналіз фінансової стійкості підприємства – одна з найважливіших характеристик його діяльності та фінансово-економічного добробуту. Вона характеризує результат його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за свої борги й зобов'язання і нарощувати економічний потенціал [10, с. 87].

Фінансова стійкість будь-якого підприємства є однією з головних умов успішної та стабільної роботи в ринкових умовах. Існує система критеріїв оцінювання фінансової стійкості, яку підприємства використовують для оцінки надійності партнерів у господарських відносинах. Априорним аналізом

фінансової стійкості підприємства є оцінка стану ліквідності його активів.

Ліквідність балансу — міра покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у гроші відповідає строку погашення зобов'язань [6, с. 165]. Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів з активу, згрупованих за рівнем їхньої ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, об'єднаними за строками їх погашення і в порядку зростання цих строків.

В роботі здійснено розрахунок показників ліквідності балансу ПАТ «Дніпровський меткомбінат» за чотири роки. Динаміка показників ліквідності балансу представлено в табл. 3 та на рис. 1.

Таблиця 3. Динаміка показників ліквідності ПАТ «Дніпровський меткомбінат»

Показники ліквідності	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Норматив, динаміка
1. Коефіцієнт покриття	0,250	0,2600	0,3600	0,4200	>1 збільшення
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,190	0,2000	0,3200	0,3900	>0,5 збільшення
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,022	0,0187	0,0066	0,0007	>0,2 збільшення

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

В результаті здійснених розрахунків маємо, що за аналізований період жоден із коефіцієнтів не задовольняє норматив у жодному з досліджуваних років. Такі показники свідчать про те, що підприємство не має достатньо оборотних активів для погашення своїх боргів. Коефіцієнт менше 1 означає, що підприємство має неліквідний баланс. Навіть, мобілізуючи всі оборотні засоби на звітну дату, підприємство не може покрити повністю платіжні зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності не досягає нормативного значення, що дає підстави зробити висновок про неможливість підприємства негайно погасити свої зобов'язання. Показник чистого оборотного капіталу за даний період знизився та у 2017 році досягнув -29 150944 грн.

На нашу думку очевидно і те, що підприємство, у якого є значні кошти на рахунках банку, буде більш ліквідним, ніж підприємство, у якого накопичені значні товарно-матеріальні запаси. Тому, негативним вважається стан при якому коефіцієнт абсолютної ліквідності менше 0,2, а коефіцієнт швидкої ліквідності менше 0,5. Таке підприємство вважається банкрутом і може бути ліквідоване, а його майно продане. Теоретично, на сьогоднішній день таким підприємством є ПАТ «Дніпровський меткомбінат».

На ПАТ «Дніпровський меткомбінат» жоден із коефіцієнтів не задовольняють нормативних значень і абсолютна ліквідність протягом досліджуваного періоду також знаходиться за межами нормативу.

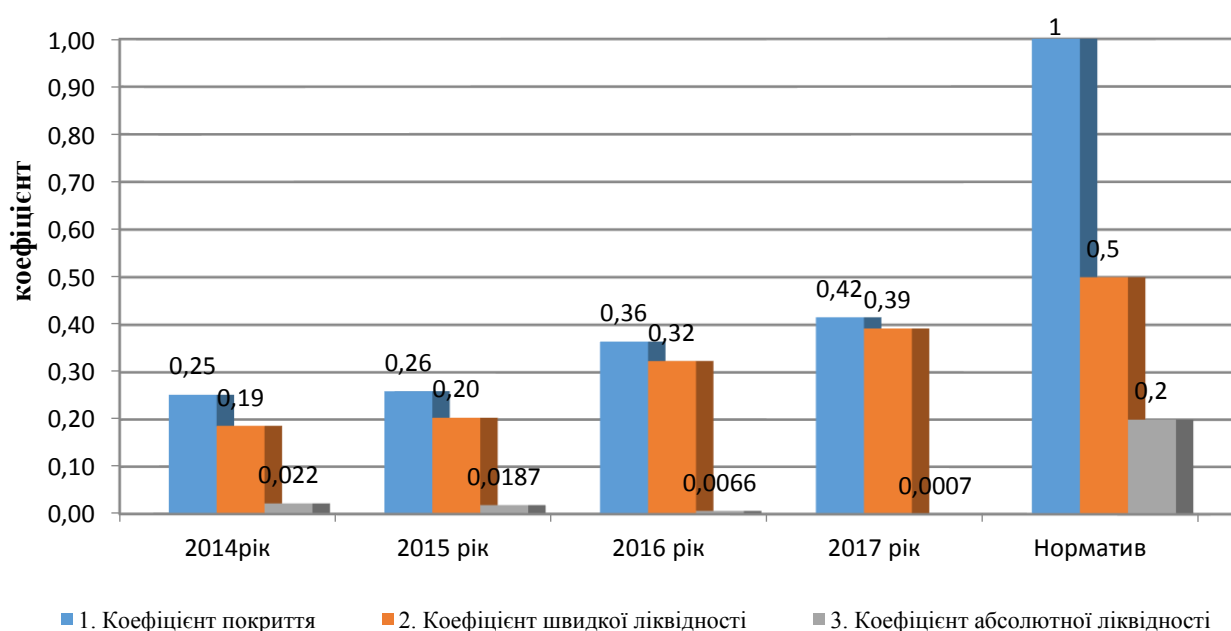

Рис. 1. Динаміка показників ліквідності ПАТ «Дніпровський меткомбінат»

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Наступним етапом дослідження є оцінка фінансової стійкості підприємства. Аналіз фінансової стійкості має на меті об'єктивний аналіз величини та структури активів і пасивів підприємства і визначення на цій основі міри його фінансової стабільності й незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям його статутної діяльності.

Фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних активів спроможне забезпечити запаси, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями. Результати проведеного аналізу фінансової

стійкості металургійного підприємства представлено в табл. 4 та на рис. 2.

Аналіз коефіцієнтів автономії, фінансування та фінансової стійкості свідчить про те, що підприємство не є фінансово стійким і залежить від зовнішніх кредиторів та інвесторів. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами за аналізований період має певну тенденцію до збільшення і в 2017 році становить -1,43. Але його від'ємне значення свідчить про те, що підприємство має значну потребу у власних коштах.

Від'ємне значення усіх розрахованих показників фінансової стійкості спонукає до здійснення оцінки фінансового стану підприємства за допомогою показників наявності достатньої величини джерел

для формування запасів і витрат підприємства: наявність власних оборотних засобів ($O_{об}$); наявність власних і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат ($Z_{зп}$); - загальна

величина основних джерел формування запасів і витрат ($ЗАГ_{зп}$).

Таблиця 4. Динаміка показників фінансової стійкості

ПАТ «Дніпровський меткомбінат»

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Норматив
1. Коефіцієнт автономії	-0,80	-0,83	-0,75	-0,95	>0,5 збільшення
2. Коефіцієнт фінансування	-9,58	-0,45	-0,43	-0,49	<0,5 зменшення
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,76	-0,80	-0,73	-0,93	>1 збільшення
4. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-3,06	-2,90	-2,38	-1,43	>0,1 збільшення

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

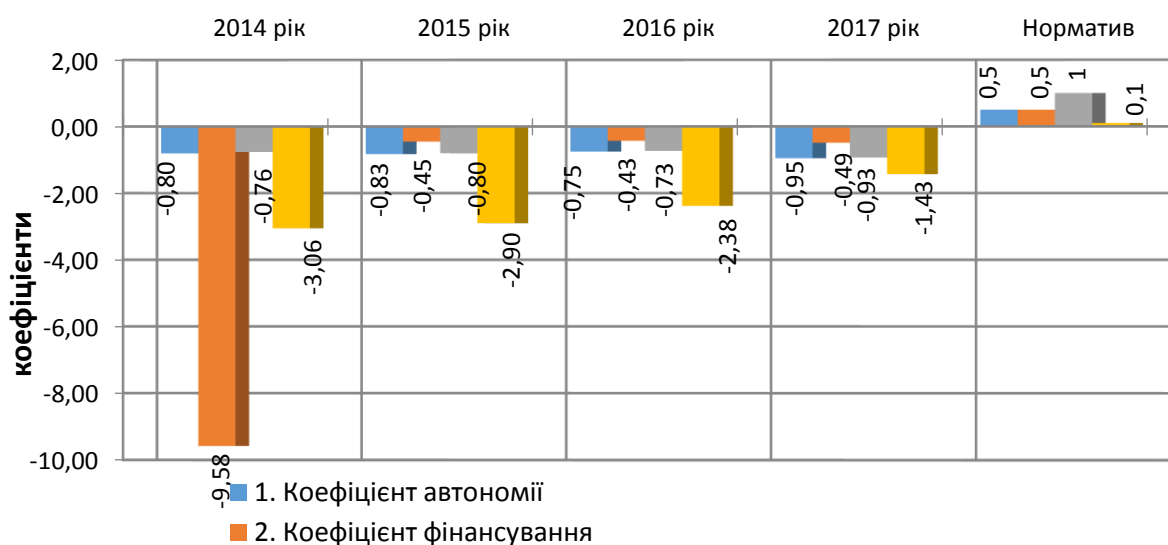

Рис. 2. Фінансова стійкість ПАТ «Дніпровський меткомбінат»

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

За показниками наявності джерел формування запасів і витрат оцінимо три рівні забезпеченості запасами і рівні витрат ПАТ «Дніпровський меткомбінат»:

- надлишок (недостатність) власних оборотних засобів ($\pm O_{об}$);
- надлишок (недостатність) власних і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат ($\pm Z_{зп}$);
- надлишок (недостатність) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат ($\pm ЗАГ_{зп}$).

Розрахунки показників дають змогу класифікувати фінансові ситуації за рівнем їхньої стійкості. Для визначення фінансової стійкості використовуємо тривимірний показник (табл. 5) [9, с. 124].

Оцінка фінансової стійкості ПАТ «Дніпровський меткомбінат» представлена в табл. 6, величини основних джерел формування запасів і витрат.

- Розглянувши організацію обліку на металургійному комбінаті, в частині обліку кредитних операцій маємо відзначити, що вона потребує удосконалення за наступними аспектами:
- по-перше, облік на підприємстві здійснюється з використанням журнально-ордерної форми обліку (журналів-ордерів), що загрожує облік та підвищує його трудомісткість;
 - по-друге, ефективність діяльності працівників бухгалтерії зменшує необхідність дублювання інформації, приведеної в довідках у Журналі ордері;
 - по-третє, використання окремих довідок для відображення кожного виду операцій за розрахунками з зобов'язаннями ускладнює

повноту відображення здійснення господарських операцій.

замінити журнально-ордерну форму обліку на журнальну.

Тому, з метою удосконалення обліку для ПАТ «Дніпровський меткомбінат» було б доцільніше

Таблиця 5. Характеристика фінансової ситуації за тривимірним показником

Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійке фінансове становище	Кризовий фінансовий стан
$O_{об} \geq 0$	$O_{об} < 0$	$O_{об} < 0$	$O_{об} < 0$
$Z_{зп} \geq 0$	$Z_{зп} \geq 0$	$Z_{зп} < 0$	$Z_{зп} < 0$
$ЗАГ_{зп} \geq 0$	$ЗАГ_{зп} \geq 0$	$ЗАГ_{зп} \geq 0$	$ЗАГ_{зп} < 0$
1-1,1	0-1,1	0-0,1	0-0,0

Таблиця 6. Аналіз стійкості фінансового стану ПАТ «Дніпровський меткомбінат», в тис. грн.

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
1. Джерела власних засобів (1розділ П)	-6953712	-8310019	-11057116	-24619361
2. Основні засоби (1 розділ А)	4795140	5329957	5404519	5095077
3. Наявність власних оборотних засобів (ряд. 1 - ряд. 2)	-11748852	-13639976	-16461635	-29714438
4. Довгострокові кредити і позичкові засоби (2 розділ П)	362803	268790	298509	563494
5. Наявність власних засобів і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат (ряд. 3 - ряд. 4)	-12111655	-13908766	-16760144	-30277932
6. Короткострокові кредити і позичкові засоби (1600+1605+1610)П	2476570	3768653	4146574	4433814
7. Загальна величина основних джерел формування запасів (ряд. 5 - ряд. 6)	-14588225	-17677419	-20906718	-34711746
8. Загальна величина запасів (1101+1102+1103+1104+1110)А	1496738	1625295	3177039	2724947
9. Надлишок (+) або недостатність (-) власних оборотних засобів (ряд. 3 - ряд. 8)	-13245590	-15265271	-19638674	-32439385
10. Надлишок (+) або недостатність (-) власних і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат (ряд. 5 - ряд. 8)	-13608393	-15534061	-19937183	-33002879
11. Надлишок (+) або недостатність (-) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат (ряд. 7 - ряд. 8)	-16084963	-19302714	-24083757	-37436693
12. Тривимірний показник фінансової ситуації (ряд. 9, ряд. 10, ряд. 11).	(0,0,0) (кризовий фінансовий стан)	(0,0,0) (кризовий фінансовий стан)	(0,0,0) (кризовий фінансовий стан)	(0,0,0) (кризовий фінансовий стан)

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

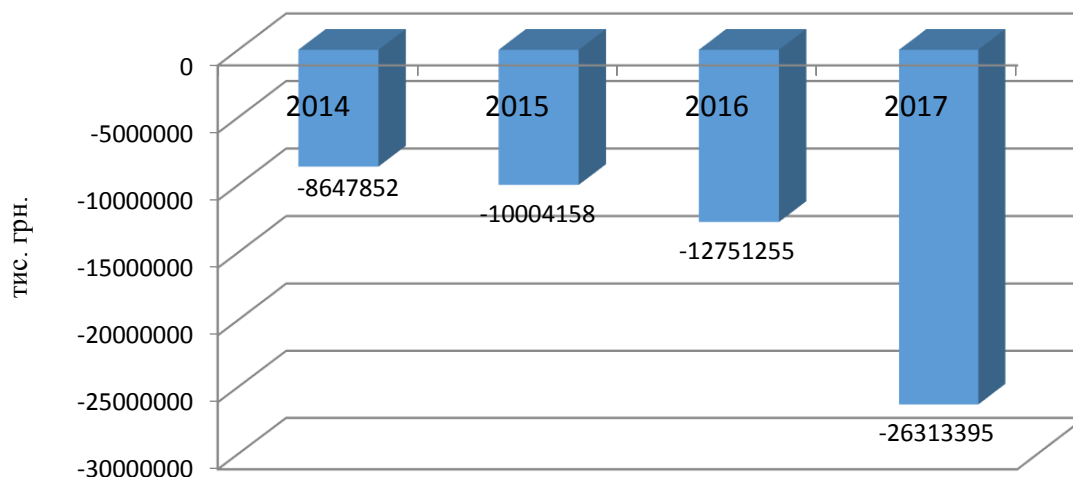

Рис. 3. Динаміка показників непокритого збитку ПАТ «Дніпровський меткомбінат»

Джерело: особисті розрахунки авторів за даними фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Висновки та перспективи подальших розвідок

Доцільністю кредитних операцій є їх ефективне використання, в тому числі і покращення фінансового стану підприємства. Аналіз фінансового стану металургійного підприємства свідчить, що значення більшості показників, які характеризують фінансову стійкість підприємства, мають негативну тенденцію до зниження і знаходяться на рівні нижче нормативних значень, що передбачає в основному наявність на підприємстві значної суми кредиторської заборгованості.

Результати аналізу свідчать, що однієї із самих гострих проблем підприємства є стан поточних активів і пасивів - дефіцит власних оборотних коштів, надзвичайно низькі показники ліквідності й оборотності, високий показник дебіторської і кредиторської заборгованості, що погіршує ситуацію в сфері взаємних розрахунків АТ. Це свідчить про несприятливість умов зовнішнього економічного, правового фінансового середовища. Однак крім об'єктивних проблем функціонування виробничо-господарської діяльності підприємства, очевидні недоліки і прорахунки в керуванні оборотними активами і поточними зобов'язаннями, що, у сполученні з несприятливістю зовнішнього середовища, привели підприємство до досить кризового фінансового стану. Фінансова стійкість ПАТ «Дніпровського меткомбінату» створює загрозу стійкості галузі, і тому негайно необхідно вжити заходів для її оздоровлення. Таким чином, здійснивши аналіз фінансової стійкості ПАТ «Дніпровський меткомбінат» маємо відзначити наступне:

- запас джерел власних коштів це і є запас фінансової стійкості за умови, що його власні кошти більші ніж позичені. На даному підприємстві запас фінансової стійкості відсутній, так як підприємство не має джерел власних коштів;
- аналіз динаміки показників фінансової стійкості свідчить про негативну тенденцію, яка склалася починаючи з 2014 року і триває по теперішній час. За тривимірним показником фінансового стану підприємство має кризовий фінансовий стан;
- стабільність фінансового стану підприємства може бути відновлена за умови прискорення оборотності оборотних активів та збільшення робочого капіталу, що в свою чергу призведе до відновлення рівня прибутковості підприємства.

На нашу думку, одним з основних заходів щодо поліпшення фінансового положення підприємства є оптимізація керування його оборотними активами. Адже, при оптимальному керуванні поточні активи і поточні пасиви можуть змінюватися щодня і вимагають ретельного моніторингу. При дефіциті засобів керування поточними активами погіршується і їхнє використання в іншому місці може виявитися найбільш ефективним (наприклад, зменшення витрат на обслуговування кредитів).

Таким чином, вважаємо, що кредитні позики беруться підприємством для оздоровлення фінансового стану, але у нашому випадку, кредитні кошти використовуються неефективно та нерационально, тому підприємство знаходиться в критичному стані через наявність значних сум кредиторської заборгованості. Необґрунтовано використані кредитні кошти не дали належного

ефекту для оздоровлення фінансового стану комбінату, тому потрібно здійснити дієві заходи

щодо фінансового оздоровлення підприємства і підвищення його рейтингу платоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України №996-XIV URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/show/996-14>.
2. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: Постанова Правління Національного банку України від 25.01.2012 р. № 23. URL: <http://rada.gov.ua/>.
3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2000 р. № 356 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00>
4. Офіційний сайт ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» URL: <http://www.dmkd.dp.ua/>
5. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013р., №635 URL: <http://www.minfin.gov.ua/uk/publish/id=293536>.
6. Бріхем Е. Ф. Основи фінансового менеджменту. Київ: Молодь. 1997. 100 с.
7. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник. Житомир: ЖІТІ. 1996. 528 с.
8. Нестеренко М. В., Андронова М. В. Облік і аналіз кредитних операцій. *Економічний простір*. 2009. № 23/2. с. 172–173.
9. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посібник. Київ: ЦУЛ. 2002. 360 с.
10. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. К.: Кондор. 2009. 196 с.
11. Хмелюк А. В., Максютенко І. Г. Оцінка ефективності використання грошових потоків як складова аналізу фінансового стану металургійного підприємства. Збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Світ економічної науки». Тернопіль. 2018. Випуск 9. С.109-112.

REFERENCES

1. The Law of Ukraine On Accounting and Financial Reporting in Ukraine. (1999). dated 16.07.1999, No. 996. Kyiv: Rada.
2. Regulations on the procedure for formation and use by banks of Ukraine of reserves for compensation of possible losses on active banking transactions. (2012). dated 25.01.2012, No.23. Kyiv: Rada.
3. Methodical recommendations for the use of accounting registers. (2000). dated 29.09.2000, No. 356 Kyiv: Rada.
4. The official site of the public corporation «DMKD» (2018).
5. Guidelines for accounting policies of the company. (2013). dated 27.06.2013, No.635. Kyiv: Rada.
6. Bricheh, E. F. (1997). *Fundamentals of Financial Management*. Kiev: Youth.
7. Butinets, F. F. (1996). *Accounting Theory*. Zhytomyr: LIVES.
8. Nesterenko, M. V., Andronova, M. V. (2009). Accounting and analysis of credit operations. *Economic space*, 23/2, 172–173.
9. Tsal-Fulko, Yu. S. (2002). *Financial statements of the enterprise and its analysis*. Kyiv: TsUL.
10. Sheremet, O. O. (2009) *Financial Analysis: A Textbook*. K.: Condor.
11. Khmelyuk, A. V. Maksyutenko, I. G. (2018). Assessment of cash flow efficiency as a component of analysis of financial condition of metallurgical enterprise. Proceedings of the international scientific and practical Internet conference "World of Economic Science". Ternopil.